

איז ספיקיט אין שבת

פרשת
אחרי -
קדושים
ו' אייר תשע"ה
גיליון 202

יו"ל ע"י ישיבת "תיים של תורה - לובלין" פעה"ק ירושלים ת"ו - בראשות הגאון רבי מנחם יאנוב שליט"א תלמידו של מרן פוסק הדור בעל ה"שבט הלוי" זצוקלה"ה

דבר נורינו ראש הישיבה שליט"א

מהי עצמתה של אהבת דוד ויהונתן???

אהבת דוד ויהונתן

אצל דוד ויהונתן מצינו שהיה אהבה עצומה ונפלאה מה שכמעט לא רואים בעולם, וכמו שקרא עליו דוד "נפלאתה אהבתך לי מאהבת נשים", והפירוש בזה הוא שהנה "אהבת נשים" הוא שכמו שבין איש לאשתו יש אהבה ודאגה ומסירות זה לזה, ובטבע האנושי לא שיהיה כלל קנאה בין איש לאשתו שכן כל אחד משלים את בן זוגו ולכל אחד יש את החלק והתפקיד שלו בבית, ועם זה נהיה שלמות ואפשר להביא פרות בנים ובני בנים לעולם, כעין זה היה אהבה ואחדות בין דוד ויהונתן כי באמת כשמתבוננים באיזה נסיון עמד יהונתן זה נראה בלתי אפשרי לעמוד בו, כי בדרך הרגילה יהונתן היה צריך להיות הוא המלך הבא, ודוד הוא האדם היחיד שבעצם מפריע לו לקבל את חלקו וירשתו הטבעית מאביו שאול המלך, ובעת שהיה דוד נרדף על ידי אביו שאול, בנקל היה לו להסגירו לידי אביו שבהיותו ידיו יכל לשקרו ולהפילו בידי שונאיו במשך עשרות ומאות פעמים בקלי קלות ולא עשה זאת, שזה מעיד לנו כמה היתה נאמנותו בכל לבו ונפשו לדוד המלך למעלה מגדר הטבע נגד טובתו וכבודו העצמי והאישי.

התבוננות משנה את השבע

ובאמת יהונתן הגיע למעלה עצומה זו מתקף התבוננותו העמקה בכל הענין, כי בהסתכלו על אביו שאול שהיה אדם גבוה משכמו ומעלה בהיותו אדם נקי וזך מלא שפלות וענוה ואיש של שלמות קבל ממנו יהונתן כתלמיד מרבו את כל מעלותיו הטובות הללו, אבל בראותו שמחמת שנהיה מלך נפל כביכול לקנאה ורדיפה עצומה הבין שעם כל גדלותו, המלוכה והכבוד גרמו לו לבוא לנסיון כזה שלא הצליח לעמד בו, כי באמת שאול המלך היה המלך הראשון של עם ישראל ולא היה עליו שום עוררין ושום

מאן מלכיו רבנו

כי באמת המצוה למנות מלך זה מצות רשות התלויה רק לעת הצורך, כי באמת ה' הוא המלך לבדו ויש את הנביאים שהם מורים לנו דרכי ה', ובדאי לא ראוי בעם ה' שיהיה לאדם בשר ודם מעלת מלך פורץ גדר ויחיד שישב בכבודו של עולם בגשמי, אבל מחמת שפלל ישראל ירדו ממעלתם והצרכו למלך בגשמי, לכן נצטוינו ב"שום תשים עליה מלך", והמלך צריך להיות פלו בשפלות והכנעה לפני ה' על מנת שיוכל להחזיק בתפקיד כזה, וכיון שדוד המלך היה פלו בשפלות שהוא לא רצה כלל בכבוד ובמלכות ואת הכל הוא נתן לה' לכן ה' נתן לו את המלוכה לעולם, כי בכל מהותו הוא היה רק עבד נאמן לה', וכן משה רבנו עליו השלום שהיה בתפקידו כמלך היה פלו רק עבד נאמן לה', אבל שאול עם כל גדלותו לא הגיע למדרגה רמה זו, ועל כן נפל דוקא בגלל מלכותו לקנאה ושנאה, ושאול היה לדגמא לדורות אף לא צריך להראות מלך, ושאול הוא מלשון השאלה שהיה משאל לו המלוכה כדי להיות למשל, ויהונתן בהתבוננו בכל זאת החליט שהוא לעולם לא יהיה מלך, כי אין הוא יותר טוב מאביו הגדול ובדאי הוא לא יוכל לעמד בנסיון ובמעלה זו, ולכן הוא חפש להדבק ולהיות משמש לאדם השלם שהוא פן ראוי ויכול להיות מלך, והוא רצה למצוא ולקבל ממנו את מדותיו ודרכיו הטובים, ובדיעו שדוד הוא זה שנמשח על ידי שמואל למלך אחר אביו, הוא חפש את קרבתו מאד וראה אף פלו מלא שפלות וענוה, וגם בעת רדיפותיו שרודפו שאול ומנסה להרגו ראה אף הוא מתפלל לפני ה' בתהלותיו, והוא לא שונא ולא מבקש להתנקם באויביו אלא מקבל את כל הרדיפות בהכנעה בידעו שזה מה' בלבד לטובתו ו"ה' אמר לו קלל".

הוי האומרים לרע טוב ולטוב רע

וכששמע שהעם אומר "הכה שאול באלפיו ודוד ברבכתיו" החליט שדוד הוא בעצם רודף שלו, ובאמת טעה בזה טעות חמורה כי למעשה בתור מלך רם ונשא שבחיהו העם שהוא הכה אלפים, והנה מחמת שה' רוצה בכבודו שישב במנוחה הביא לו שמש שיהיה שר צבאו ויעשה לו את העבודה הקשה ובחכמתו ילך וינהל לו קרבות עזים בהצלחה גדולה ויכרית לו רבבות שונאים ואויבים, ובדאי שזה טובתו של שאול בלבד, שבדאי כמלך אין זה מכבודו לצאת למלחמות ולסכן את נפשו, ואל תקרי באלפיו אלא כמו הכתיב "הכה שאול באלפו" שה' הביא לו אלופי כזה שיעשה לכבודו את העבודה, אבל שאול התבלבל מזה ונפל מזה לקנאה עצומה ונכנסה בו רוח רעה שהרסה לו את כל חיותו וחרותו, על אף כל כבודו ועשרו הרוחני והגשמי, ואף זה שפל תורתו ושלמותו הרוחנית לא עמדו לו בניסיונות אלו? אין זה, הסיק יהונתן, אלא מחמת שהמלוכה פשוט לא הולמת אותו ואין לו את הכלים להחזיק בתפקיד כזה.

ש. מה פֶּשֶׁר בְּרַכַּת שְׁלֹא עֲשֵׂנִי אִשָּׁה?

ת. כְּשֶׁאֲנִי מְבָרְכִים בְּרַכָּה זוֹ אֲנִי מִתְפַּנֵּן לַהּ עַל טוֹב חֲלָקְנִי שֶׁבָּרָא אוֹתוֹ כְּאֲנִשִּׁים שֶׁאֲנִי הַכֹּחַ הַמְשַׁפֵּיעַ בְּעוֹלָם, וּבִיכְלָתְנִי לַעֲשׂוֹת דְּבָרִים חֲשׂוּבִים בְּרוּחִנִּי וּגְשָׁמִי מֵהַנְּשִׁים לֹא יִכְלֹלֵת לַעֲשׂוֹת, וְאֲנִי שְׂמֵחִים בְּחֲלָקְנִי וְלֹא מִתְקַנְנָאִים בְּחֲלָק הַחֲשׂוֹב שֶׁל הָאִשָּׁה בְּעוֹלָם שֶׁאֵין לָנוּ, וּבִפְרָט לֹא בְּחֲלָק הַקְּשָׁה כְּמוֹ צֶעַר הַלֵּידָה וְגִדּוּל הַבָּנִים וְעִבּוּדַת הַבֵּית, וּמֵאִדָּךְ הָאִשָּׁה מְבָרְכַת וּמוֹדָה עַל חֲלָקָה שֶׁעֲשֵׂנִי כְּרִצּוֹנִי, מֵאַחַר שֶׁאֵין הִיא יְכוּלָה לְבָרֵךְ שְׁלֹא עֲשֵׂנִי אִישׁ, מִחֲמַת שֶׁהָאִישׁ בּוֹדֵאֵי יֵשׁ לוֹ יוֹתֵר מֵעֲלוֹת בְּעוֹלָם בְּתוֹרָה וּבְמִצְוֹת שְׂבוּדָאֵי הִיא רְצוּנָה לְזִכּוֹת בָּהֶם גַּם, וּבְרַכַּת שֶׁעֲשֵׂנִי כְּרִצּוֹנִי הוֹלֵךְ עַל מַעֲלָתָה הַגְּדוּלָה שֶׁל הָאִשָּׁה שֶׁבִטְבֵּעָה נִבְרָאָה עִם בֵּינָה יִתְרָה וְעַם פְּשׁוּטוֹת גְּדוּלָה וְהִיא קְרוּבָה יוֹתֵר לְרִצּוֹן ה', מֵהַ שֶׁאֵין כּוֹן הָאִישׁ שֵׁישׁ לוֹ הַרְבֵּה חֲכָמָה וְיֵצֵר הָרַע וְהוּא צָרִיךְ לְעִבֹד עַל עֲצָמוֹ הַרְבֵּה עַל יְדֵי דְרָכֵי הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת שֶׁנִּסְפָּגִים בְּמוֹחוֹ וּלְבוֹ.

פַּעַם כְּשֶׁחֲזַרְתִּי בְּמוֹצָאֵי שַׁבַּת מִבְּנֵי בְּרַק לִירוּשָׁלַיִם, בְּתוֹךְ כְּדֵי שֶׁאֲנִי עֲסוּק לְהַכְנִים אֶת הַתִּיקִים לְתֵא הַמְטָעֵן עָלוּ בְּנֵי בֵיתִי מִבְּלֵי מְשִׁים לְאוֹטוֹבוֹס אַחַר שֶׁעֲמַד לֵיד, אַחַר שֶׁעֲלִיתִי וְהַמְשִׁיף הִנְהִיג בְּנִסְעֵתוֹ, בְּתוֹךְ כְּדֵי שֶׁאֲנִי מְשַׁלֵּם צֶעַר הִנְהִיג בְּתַחֲנָה הַסְמוּכָה שֶׁשִׂיכַת לְקוּיִם אַחֲרַיִם, וּבְקִשְׁנִי שֶׁאֲעֲשֶׂה לוֹ טוֹבָה וְאֶדְחַף תִּיקִים שֶׁהִפְרִיעוּ בְּתֵא הַמְטָעֵן, בְּאוֹתוֹ הִרְגַע כְּשֶׁאֲנִי עוֹסֵק בְּתֵא הַמְטָעֵן רוֹאֵה אֲנִי אֶת בְּנֵי בֵיתִי יוֹרְדִים מְאוֹטוֹבוֹס לְעִיר אַחֲרַת וְרָצִים וְעוֹלִים עַל הָאוֹטוֹבוֹס שֶׁלָּנוּ לִירוּשָׁלַיִם, אַחַר כֶּף כְּשֶׁהִבְנַתִּי אֶת עֲצַמַת הַהֶשְׁגָּחָה הַפְּרִטִית שֶׁעֲלִינוּ, הִבְנַתִּי שֶׁהָאוֹטוֹבוֹס צֶעַר מִיְחָד רַק בְּשִׁבְלֵנוּ כְּדֵי לְחַסֵּף מֵאַתְנֵנוּ צֶעַר וְעִגְמַת נֶפֶשׁ, וְלִהְרֹאוֹת לָנוּ אֶת אֲהַבְתּוֹ וְחַבְתּוֹ יִתְבָּרַךְ עֲלֵינוּ.

י. מ. ירושלים.

הַשְּׁבוּעַ כְּשֶׁפְתַחְתִּי אֶת דַּלַּת הַמְשָׁרְד שֶׁל הַיְשִׁיבָה, הַשְּׁתַחֲרַר מִמְשַׁקוֹף הַדַּלַּת כֹּל מֵעֲרַכַת הַקְּפִיץ שֶׁסוּגְרַת אֶת הַדַּלַּת, וּבְנִס זֶה לֹא נִפְל וְנַחַת עַל רֵאשִׁי, אֲלֵא נִשְׁאָר תְּפוּס לְמַעֲלָה לְמֵרוֹת שָׁזָה כְּבַד מְאֹד.

י. י. ירושלים.

מַעֲשֵׂה רַב

הַגַּהֲצ' ר' חַיִּים קְרִיִּיזוֹוִירְט זצ"ל סִפְרָ: בְּרוּךְ ה' זְכִיתִי לְהַכִּיר הַרְבֵּה גְּדוּלֵי עוֹלָם, וּכְשֶׁהַחֲפִץ חַיִּים הֵלֵךְ לְעוֹלָמוֹ הֵייתִי בְּחוּר צֶעִיר, אֲנִי זוֹכֵר אֶת זְקִנִי שֶׁהָיָה עֲשִׂיר גְּדוֹל וְהֵייתָה לוֹ גְּנָה גְּדוּלָה, וְאֲנִי זוֹכֵר שֶׁשְׁכַבְתִּי בְּגִינָה וּבְכִיתִי הַרְבֵּה עַל כֶּף שֶׁלֹּא זְכִיתִי לְהַכִּיר אֶת הַחֲפִץ חַיִּים, שֶׁהֵייתִי אֹתוֹ בְּאוֹתוֹ דוֹר.

וְכֵן סִפְר הַגְּרַמ"ש שֶׁפִּירָא זצ"ל, שֶׁכְּשֶׁהָיָה יָלֵד קָטָן בְּבֵית אָבִיו בְּעִיר בִּיאָלִיסְטוֹק, נִעְרַכָה בְּעִיר בְּאַחַד הַיָּמִים אֲסַפֵּת רַבָּנִים גְּדוּלָה בְּהַשְׁתַּתְּפוּת רַבִּים מִגְּדוּלֵי הַדוֹר, וּבְרֵאשִׁם מֶרֶן הַחֲפִץ חַיִּים זִיע' א, וְאָבִי שֶׁהָיָה אֲמוֹר לְצֵאת לְאוֹתָהּ אֲסַפָּה, קָרָא לִי וְאָמַר לִי 'מִשֶּׁה, בְּרִצּוֹנְךָ לְבוֹא עִמִּי לְרֹאוֹת אֶת הַחֲפִץ חַיִּים?', יְלִדוֹת הָיְתָה בִּי בְּאוֹתָם רְגָעִים, וּכְדָרְכָם שֶׁל יְלָדִים הַשְׁתַּמְטִיתִי בְּאֲמַרִי כִּי אֲנִי בְּאֲמַצֵּעַ הַמְשַׁחֵק עִם יְלָדֵי הַשְּׁכָנִים, וְאָבִי שֶׁהִנְהִיגְתוֹ הָיְתָה בְּשִׁתְּיָקָה וְלֹא הָיָה מְדַרְכּוֹ לְהַפְצִיר עֲזוֹב אוֹתִי לְמִשְׁחָקִי, וְשׁוֹב לֹא זְכִיתִי לְרֹאוֹת אֶת פְּנֵי מֶרֶן הַחֲפִץ חַיִּים, וּבְסִפְרוֹ זֹאת נִשָּׂא הַגְּרַמ"ש אֶת קוֹלוֹ בְּבִכֵּי מְרִטִיט לְבָבוֹת וְאָמַר 'רְאוּ מָה אֶפְשֶׁר לְהַפְסִיד בְּשִׁבִיל מִשְׁחָק קָטָן, מִי יוֹדֵעַ לְכַמָּה יִרְאֵת שָׁמַיִם הֵייתִי זוֹכֵה אִם הֵייתִי רוֹאֵה אֶת פְּנֵי מֶרֶן הַחֲפִץ חַיִּים'.

וְכֵן מֶרֶן רַבְּנֵי הַ"שְׁבֵט הַלְוִי" זְעוּקָלָה' ה', חֲכָה כְּמָה שֶׁעוֹת בְּגִיל עֲשֶׂר בְּשִׁבִיל לְזִכּוֹת לְרֹאוֹת אֶת פְּנֵי מֶרֶן הַחֲפִץ חַיִּים, וּבְסוּף לֹא זָכָה וְנִצְטָעַר עַל זֶה כֹּל יָמָיו. וּמִכָּאֵן נִלְמַד כְּמָה חֲשִׁיבוֹת יֵשׁ לְהַקְבִּיל פְּנֵי צְדִיקִים וְלִקְבֹּל מֵהֶם יִרְאֵת שְׁמַיִם, ה' זְכַנּוֹ לְהַקְבִּיל פְּנֵי תַלְמִידֵי חֲכָמִים וְצְדִיקִים תְּמִיד, אָמֵן.

בְּסִפְרֵית הַעֶמֶר אֲנִי מוֹדִים עַל הַעֶמֶר וְנִכְלָל בּוֹה הוֹדָאָה עַל כֹּל חֲסֵדֵי ה' שֶׁנִּכְלָלִים בְּעֶמֶר, שֶׁהוּא הַמּוֹזוֹן הַעֲקָרִי שֶׁל הָאָדָם, וְכִשֶּׁם שֶׁהַגְּמָרָא בְּבְרַכּוֹת (מ.) אוֹמְרַת שֶׁאֵין אָדָם יוֹדֵעַ לְקָרָא אָבָא וְאֲמָא וְלִהְעֲרִיד אֶת מִטְבִּיּוֹ עַד שִׁיטְעֵם טַעַם דָּגָן.

(מֵתוֹךְ הַסִּפְר "מִתִּיקוֹת עִבּוּדַת ה' לִילָדִים")

הגדולות ידע לא לשייך את ההצלחה לעצמו וזכר שהכל זה מחסד ה' ואדרבה היה מוצא תמיד את חסרונו שיכל לזכות ליותר אלו לא מצוה אוריה החתי, וזה היה הקפה של שרצים של דוד שרק עם החסרונות יכל לזכות להיות פרנס ומלך על הצבור לו ולרעהו אחריו, וזה מה שאנו לומדים מדוד המלך ומכל הצדיקים.

אחרי מות קדושים

וזה מה שזכינו וראינו בדורנו במרן רבנו הגדול בעל "שבט הלוי" וצוקללה"ה שכל פלו היה רכות ושלמות וענוה, וכל ימיו ברח ממחלוקות ומעולם לא יצא מפיו דברים בגנות בני אדם, ואף בלמודו היה מעדן עצמו כתולעת, ומעולם לא בא לידי נצוח וקנטור ומשך ידו מוכוחים ללא תועלת, כמו ששמענו מפיו במעמד הקדוש לציון ששים שנה ליישיבה (בשנת תשס"ז), בהתאסף עם גדול - תלמידיו מכל השנים זקנים עם נערים, אז קם ישראל סבא ונתחזק ועמד על עמדו והודה לה' "אודה בקהל רב בעם עצום אהללך" והודיע ברבים שהכל מכח עליו, וקרא על עצמו בענותנותו הלשון "תפלה לעני כי יעטוף - עני בתורה ועני ביראה ועני במעשים טובים, ולפני ה' ישפך שיחו - כי מאת ה' היתה זאת היא נפלאות בעינינו", ודבר שם מענותנות דוד המלך "שאינו לה אדם בישראל שבוה עצמו על המצות יותר מדוד", ואמר יסוד גדול ליראי ה' כל ימי חייהם יש ללמד על ידי תהלוכות דוד המלך עליו השלום, כמו שדברנו אנו עד פה, ובתוף כדי דבריו אמר (הובאו כלשונו הטהור בהקדמה למפתחות "שבט הלוי" ע"ש), וזה לשון קדשו: "מעולם לא חלקתי והבחנתי בין קהלה לקהלה או בין מדינה למדינה, כי אם לומדים תורה לשמה שוב אין לחלק בין סגנון למוד התורה בין אשכנז לפולין וליטא וכיצא בזה כפי שמרגל בפי הבריות, כי תרי תורה לשמה הוא מטבע העובר בכל הארצות" עכ"ל, וזוהו יגן עלינו ועל כל עם ישראל אמן.

רעות ומיזק הרבה יותר ממנו, ועמה ששמתי אותך דוד הנרדף, והכנסתי בו רוח רעה לרדף אותך לטובתך, בזה עשיתי אתך חסד עצום על מנת שתוכל להיות אדם שלם הראוי לישוב על כסא ה' למלך עד עולם, וזה מה שהגמרא אומרת שם בהמשך "שגיון לדוד אשר שר ליהוה על דברי כוש בן ימיני" - שזה שאול שנקרא כושי כעין צפורה הכושית אשת משה, שהוא בשבחו של שאול שהיה אדם משנה במעשיו לטובה וצדיק גמור ובחיר ה' (רש"י), והרוח רעה של הקנאה היתה כדבר הצוני שבאה עליו ומבצתתו, והכל רק בשביל דוד להשלימו ולהעלותו יותר, ועל זה הודה דוד לה'.

מהי דרך התשובה?

וזהו ההמשך שם "א"ר שמואל בר נחמני א"ר יונתן מאי דכתיב נאים דוד בן ישי ונאים הגבר הוקם על - נאים דוד בן ישי שהקים עלה של תשובה, שבזכותו הוקם דרך התשובה לדורות לדעת איד להנצל מהקנאה והשנאה והתחרות, ואיד לקבל השפלות ובזיונות ולחיות עם ענוה ושלמות, ולראות את ההבדל בין דרכי שאול לדוד, ובהמשך הגמרא "אמר אלקי ישראל לי דבר צור ישראל מושל באדם צדיק מושל יראת אלקים - מי מושל ב? צדיק, שאני גזור גזרה והוא מבטלה" - והענין הוא שכאשר ה' רואה את שפלות דוד והצדיקים שהם לא לוקחים שום ממשלה וגדלה לעצמם, אזי ה' כפיכול מתפתה להם וכל מה שהם מבקשים הוא נותן להם, וזה "אלה שמות הגבורים אשר לדוד יושב בשבת תחכמוני - א"ר אבהו הכי קאמר ואלה שמות גבורותיו של דוד 'יושב בשבת' - בשעה שהיה יושב בישיבה לא היה יושב על גבי פרים וכסותות אלא על גבי קרע", שכל גבורותיו שהשיג אחר כך היה מחמת 'יושב בשבת' שהיה משפיל עצמו מאד ובזכות זה "אמר לו הקב"ה הואיל והשפלת עצמך תהא כמוני שאני גזור גזרה ואתה מבטלה", וזכה ל"ראש השלישים" - ראש לשלשת אבות.

ואנכי תולעת ולא איש

"הוא עדינו העצני, כשהיה יושב ועוסק בתורה מעדן עצמו כתולעת" - כמו התולעת שאין לה שום עצמות, כך דוד היה מבטל את כל עצמותו וכחו מקדשת התורה, והיה רך ונוח כתולעת לקבל ולשמע מאחרים, ויבשעה שיוצא למלחמה היה מקשה עצמו כעץ, על שמונה מאות חלל בפעם אחת וכו' והיה מתאנח על מאתים דכתיב איכה ירדף אהד אלה" - הינו שתמיד אף בעתות הצלחותיו

"וכו תדבק" הדבק בחכמים

ועל כן יהונתן דבק בו באהבה עצומה כאהבת איש לאשתו שאין בה שום קנאה, כי אחר שגמר בנפשו שהוא בשום פנים ואפן לא יהיה מלך ויהיה המלך מי שיהיה, אני יודע שלי זה רק זיק לחי נצח, לכן סרה ממנו כל הנגיעה האישית למלוכה, והוא נדבק בדוד בראותו את גדלת נפשו, והוא רצה להוציא ממנו פרות שזה ללמד ממנו את ענותנותו ושלמותו העצומה ובטוילו המלא לה' כעבד עולם, ודוד כל הסתכלותו על הרדיפות היתה שבדאי הם באים רק כדי ללמדו שפלות וענוה עצומה להכינו ולהכשירו להיות מלך אמתי טוב לעולם.

"מעו יצא מתוק"

ועל כן היתה רדיפת שאול המלך הקשה שברדיפות בעצם הטובה הגדולה בשבילו, כי היתה למוד בשבילו איד הוא דוד [חתנו של שאול כבנו] ילמד לא לחזר על טעיותיו של שאול, והוא הרגיש על עצמותיו את גדל הקנאה שנפל אליה שאול רק מחמת כסא המלוכה, ואיד יכולים הכבוד והשבחים הגדולים שנותנים לאדם להפילו בנקל לתחרות וקנאה על הטובים ממנו, ועל כן הצטרף והזדכך דוד בכזיונות עצומים מלדתו ועד יומו האחרון וקראוהו ממזר וחשבוהו לשפל שבאנשים ורדפוהו גדולי דורו ומבני ביתו, והכל כדי להשלים את נפשו שיוכל להיות מלך סמל ודגמא לאדם השלם עבד ה' בכל נפשו.

אלמלא אתה הוא והוא אתה

וזהו הפרוש בדברי הגמרא (מ"ק טז): "וידבר דוד לה' את דברי השירה הזאת ביום הציל ה' אתו מפף כל איביו ומפף שאול" אמר לו הקב"ה לדוד 'דוד, שירה אתה אומר על מפתו של שאול, אלמלא אתה שאול והוא דוד אבדתי כמה דוד מפני', והענין הוא שכשדוד הודה לה' על הצלתו משאול, אמר לו הקב"ה 'דוד, שירה אתה אומר על מפתו של שאול! - בניחותא, כי אלמלא אתה שאול והוא דוד כמה דוד אבדתי מפני, כי אתה דוד פחות נקי ומשלים משאול בחיר ה' ויש לה יותר עזות וגבורה בטבע, ובדאי אם אתה היית במקומו בכבוד המלוכה, והוא היה דוד המצליח במקומך, בדאי היית רודפהו בעזות ובמדה קשה הרבה יותר והיית מצליח בגבורתך להשמיד אותו ואת כל בני ביתו, ועל כן היית צריך לאבד אותך ואת שמך לגמרי מהעולם, מחמת שהיית נופל במדות

ספירת העמר על שום מה?

היאף דואג ואחיתפל ספרו ספירת העמר?

וזה הסבה שאנו סופרים את הימים כי בכל יום ויום יש מלא טובות פריטיות ומיוחדות לאותו יום ויום ליום יביע אומר ולילה ללילה יחנה דעת, של כל טוב ה' שמתרבה לנו בנסים גלויים, ובפרט נסים נסתרים והשגחה פרטית שבתוך השבע, וזה מה שאמר דוד המלך "מי האיש החפץ חיים אוהב ימים לראות טוב" שמי שרוצה להיות איש החפץ בחיים האמתיים והנצחיים עליו לאהב כל יום ויום בפני עצמו, ולראות ולהתבונן בטובות שיש לו בכל אותו היום, והיום אם בקולו תשמעו" שהאדם החפץ בחיים והצלחה לעבד את ה', עליו לא להחלש בדעתו מרובי הימים והשנים שעוברים עליו עם כשלונות, אלא עליו להשכיל לעשות בכל יום בפני עצמו כמה טוב שיוכל לפני ה', ובכל יום ה' נותן לאדם נסיונות חדשים וכחות חדשים שעמם יוכל לעשות לו נחת רוח, וכמו שכתוב "חדשים לבקרים רבה אמנתך" ובכל יום יש שעות טובות מאד לאדם, ויש שעות שקשה לו בהם, ועל האדם מוטל לספר ולהעריך את החלק הטוב וההצלחה שנתן לו ה' בכל יום ויום, ולא ללכת בדרכי דואג ואחיתפל שהיו חושבים וסופרים ומתרוננים תמיד בחלק הרע, כדברי דוד המלך עליו השלום שאמר על דואג שהרבה להתבודד לפני ה' כמו שאמר "ישם איש מעבדי שאול ביום ההוא נעצר לפני ה' וישמו דאג האדמי אביר הרעים אשר לשאול", "מה תתהלל ברעה הגבור" - מדוע אתה, דואג, אומר לפני ה' במדת הדיו שהרעות שאתה רואה שיש לך כל הזמן הם לטובה כי אמרו חכמים "חייב אדם לברך על הרעה כשם שהוא מברך על הטובה", הרי "חסד אל כל היום" אם היה בך דעת באמת היית חייב לראות ולשמח מכל אין סוף הטובות שיש לך בכל יום ויום, ועליך להתבונן בעקר שזה הטוב. וזהו ספירת העמר שאנו סופרים את הימים ומוציאים את הטוב ברוחני וגשמי שיש לנו בכל יום מימי חיינו, ומחשבים ומוציאים שביעות וחדשים ושנים מלאים טובות וחסדים ברוחני וגשמי שנתן לנו ה', ה' יזכנו לספר ולמצא את טובו וחסדו שעלינו ובנו אמן.

"וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את עמר התנופה שבע שבתות תמימת תהייתה": הסבה האמתית והפשוטה שצונו חז"ל הקדושים לספר ספירת העמר היא לעוררנו להתבונן ולהכיר בכל חסד וטובה שנתן לנו ה', ועתה שזה תקופת הקציר שאנו קוצרים את החטים והשעורים בשדות וה' יתברך נותן לנו את האכל שיוצא מהם שזה הלחם שעליו כתוב לא 'על הלחם לבדו יהיה האדם' - ואמרו חז"ל (פסחים ק"ח): על הפסוק "נותן לחם לכל בשר פי לעולם חסדו" שזה הגדול שבחסדים יותר מן הכל, על כן עתה בראותנו חסד ה' היסודי וראש וראשון זה, מתעוררים אנו להתחיל לספר חסד אחרי חסד וטובה אחרי טובה, ואף שאנו עתה בגלותנו כבהמות בבלי דעת, בכל אפן מעוררים אותנו חכמים להתחיל מהדברים הקטנים לספר על השעורים שהם מאכל בהמה ולהתעורר ש"דע שור קונהו וחמור אבוס בעליו וגו'", ומפל שפן משור וחמור שאנו צריכים לידע ולהכיר בטובת ה'.

ועתה בגלותנו אבדנו הדעת להכיר ולהעריך בגדל חסדי ה' ובפרט חסד כזה של האכילה וזה נראה בעינינו מאד מזולזל וחסר חשיבות וערך להודות ולהתבונן בדרך פשוט כמו האכילה, אבל בזמן שבת המקדש היה קים היו עושים מזה עסק גדול והיו יוצאים שלוחי בית דין וקוצרים את העמר במוצאי חג הפסח (מנחות פ"ג מ"ג) וכל העם מתאספים יחד אתם והיו שואלים שלש פעמים בא השמש? מגל זו? קפה זו? וכו', ועל כל דבר ודבר היו עונים 'הין', וכל זה היו עושים בהתעוררות ובהתפעלות להכיר בחסדי ה' גדולים אלו, וכך היו הולכים וסופרים במשך כל ימי ספירת העמר את כל חסדי ה' עד שהיו באים לחג השביעות חג מתן תורה והיו מקריבים מהתבואה החדשה את שתי הלחם, והיו מקבלים את הדעת של תכלית כל התורה שזה ההודאה וההתפעלות מגדלת ה' וחסדיו בכל הבריאה שהביא לנו.

זמנור השבוע

יערב עליו שיחי

"למנות ימינו כן הודע"

מטרת כל ביאת האדם לעולם כדי שיבוא ויטיל שלום בכלל ישראל, ומדה זו אמורה לנבוע מכל למודיו שילמד ומכל ספריו שיכתב, וכמו שמרן רבנו בעל "שבת הלוי" זיע"א בעת שכזו שגרים לשלום בעם ישראל, קרא על עצמו מאמר חז"ל "לא נתכחן פנחס עד שעשה שלום בין השבטים" (זבחים קא:) ואמר 'מה לא עושים למען השלום.'

אנא זכני וגלה לי בכל עת, באיזה דרך ללכת בכל ענין בחיי, וזכני לפתח פתח לפחות כחודו של מחט, להשתדל לסור מרע ולעשות טוב עד כמה שידי משגת, ואתה תפתח לי פתח גדול ותקרבני אליך בשלמות, וחוס עלי וזכני להעריך ולקצר בעצמי את הפתח וההשתדלות הזו שאעשה, כי כל הערך של מעשים קטנים הוא רק כשהאדם מעריך אותם, ועל כן צויתנו לספר ספירת העמר בכל יום ויום בפני עצמו, עם ברכה בשם ומלכות, כדי ללמדנו להעריך ולקצר ולהחשיב מאד כל יום ויום, ולדעת שלכל יום יש לו ערך וחשיבות גדולה בפני עצמו. וכן זכנו גם להעריך כל טוב וטוב שאתה ה' נותן לי כל מתנה ומתנה שנתת לי, וכל יום ויום, וכל חלק וחלק מאברי גופי שעובדים ומתפקדים כראוי רב רחמיך וחסדיך שאין להם קץ וגבול, וכך אתה תמיד מאשר ושמת. וזכני לקים מה שאמר דוד מלכנו "למנות ימינו כן הודע", שאספר כל יום ויום מימי חיי ואעריך אותו מאד, ועל ידי זה תקים בי "ונביא לבב חקמה", שאגלה בכל יום את הלבב חקמה שאני צריך לגלות באותו יום, וכך אספר ואעריך כל טוב שאני מקבל ממך, ואשמח בזה ואודה לך ה' על זה תמיד ללא הרף, אמן ואמן.